

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף ט

תוך הפתח צריך לחי אחר להתיירו: כאשר הלחי נמצא בתוך פתח המבוי מותר לטלטל במבוי, אבל אסור לטלטל בכל רוחב הפתח של המבוי. משום שהלחי מתיר את המבוי מקצהו הפנימי של הלחי ששם הוא ניכר, ובתוך הפתח אין הלחי ניכר. וצריך לחי נוסף בפתח בכדי להתיר את הטלטול שם.

ב' רשויות והן רשות אחת: לדעת רבי מאיר כשיש שתי רשויות שהן אותה רשות, כגון עמוד גבוה י' טפחים ורוחב ד' טפחים (= רה"י) העומד בתוך חצר (= רה"י) אסור לכתף משאוי שנעקר מהחצר על העמוד הנ"ל (למרות ששתייהם רה"י), גזרה שמא יבוא להתיר לכתף על תל גבוה י' ורוחב ד' (= רה"י) הנמצא ברה"ר, שהוא איסור דאורייתא.

משנה: המשנה מביאה כמה דברים שאסור לעסוק בהם לפני תפילת מנחה (ביום חול), והם: תספורת, מרחץ, בורסקי (= עיבוד עורות), אכילה, לדון דין. ואם כבר התחיל בדברים הנ"ל אינו צריך להפסיק לתפילה, אבל לקריאת שמע חייב להפסיק.

גמרא: מדובר בדברים שאסור לעסוק בהם לפני מנחה גדולה. ואף שעדיין היום גדול, המשנה עוסקת בדברים שאורכים זמן רב, כגון בתספורת של בן אלעשה (= שלמד את התספורת המיוחדת של הכהן הגדול שאורכת זמן רב). וכן במי שנכנס למרחץ לחפוף ראשו, ולהשתטף במים חמים וקרים, ולהזיע. וכן במי שנכנס לבורסקי גדולה עם הרבה עורות, ובתחילת עיבודם. וכן בסעודה גדולה. וכן בתחילת דין.

לדעת רב אחא בר יעקב ניתן להעמיד את המשנה גם בתספורת רגילה וכן בשאר הדברים המנויים במשנה. אלא שבתספורת אנו חוששים שמא ישברו המספריים, ועד שיחפש חדשים יעבור זמן המנחה. במרחץ אנו חוששים שמא יתעלף. בבורסקי אנו חוששים שמא ימצא הפסד בעורות ומתוך כך יהיה טרוד ולא יתפלל. בסעודה אנו חוששים שמא יבוא להימשך בסעודה ויעבור זמן המנחה. באיסור לדון דין אנו חוששים שמא ימצאו טעם שסותר להם את הפסק דין, ויחזרו לדון מהתחלה.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

למדנו במשנה לעיל שלאחר שהתחיל אינו צריך להפסיק. הגמרא מבארת מה נחשב להתחלה:

התחלת תספורת: משיניח את המעפורת (= בגד שלובש המסתפר) על ברכיו (שלא יפלו השערות על בגדיו). **התחלת מרחץ:** משויריד את הבגד הראשון שעליו. **התחלת בורסקי:** משיקשור את שרווליו בין כתיפיו (שלא יפריעו לו במלאכתו). **התחלת אכילה:** לבני ארץ ישראל - משיטול ידיו. לבני בבל - משיתיר חגורתו (בני בבל נהגו לחגור חגורתם בחזק, והיו פותחים אותה בזמן האכילה).

אמר אביי: מי שהוא מבני בבל הנוהגים לפתוח חגורתם בזמן האכילה - אם פתח את חגורתו לפני תפילת ערבית, אין אנו מטריחים אותו לשוב ולחגור את חגורתו, אלא מסיים את אכילתו ואח"כ מתפלל. דין זה הוא רק לסובר שתפילת ערבית היא רשות ולא חובה.

הגמרא מקשה על דין זה: שהרי אפילו לגבי תפילת מנחה שהיא חובה אמרנו שאם התחיל אינו צריך להפסיק, והתחלה היא פתיחת החגורה, ומדוע לגבי תפילת ערבית אמר אביי שדין זה נאמר רק לסובר שתפילת ערבית היא רשות?

